

1915-2015

Posted on 17/04/2014

ABD Senatosu Dış İlişkiler Komitesi'nin kabul ettiği 24 Nisan 2014'te Ermeni Soykırımı'nın yıldönümünün hatırlanmasına ilişkin karar metni, Başkan Obama'ya tüm gerçeklerin T.C. hükümeti tarafından tanınmasını içerecek şekilde adil, yapıcı, istikrarlı ve sağlam bir Türk-Ermeni ilişkisine yönelik çalışma yapma misyonu yüklüyordu. Türk yetkililer ise bu gelişmelere her zamanki gibi aynı duyarsız ve klişe laflarla cevap verdiler. Ancak metin Senato'nun gündemine alınmadığından içerik olarak kadük oldu. Buna rağmen Obama'nın 24 Nisan'da soykırım

kelimesini kullanmadan metinde belirtilen hususlara değinmesi bekleniyor. 2015'e doğru giderken konunun ivme kazanarak gündemde olacağı açık. 2015 yaklaşırken bu konuda Türkiye'ye nasıl bir perspektif gerekiyor. ?

1915'te başlayan tehcirlerin koşulları daha önce yapılanlardan çok farklıydı. İki ay içindeki uygulamalar sadece Ermenileri değil, Doğu Anadolu'daki tüm Hıristiyanları kapsıyordu. Söz konusu tehcirler yeniden iskân olunarak düşünülemezdi. Çünkü belirlenen yerler yaşanabilecek koşulları taşımadığı gibi bu yerlere ulaşabilenlerin sayısı da azdı. Birçok kişi doğdukları ve yaşadıkları yerleşim birimleri içinde ya da dışında, hemen diğerleri yaya çıkarıldıkları yollarda ölmüş ya da öldürülmüştü. Öldürülenlerin çoğu erkekti. Kadınlar ve çocuklar güney çöllerine doğru sürülen kabilelerin en büyük bölümünü oluşturuyordu. Bu kabilelere de sürekli saldırılıyor, kadınlar tecavüze uğruyor, çocuklar kaçırılıyordu. Vilayet

görevlileri yola çıkarılanlara yiyecek, su ve barınak sağlamak için hiçbir tedbir almamışlardı. Buna karşılık üst düzey memurlar ve yerel siyasetçiler ölüm mangalarını harekete geçirmişlerdi. Bu gruplar tehcir edilenlerin mallarına el koyuyor, bir bölümünü dâhiliye nezaretine gönderirken, bir bölümünü zimmetlerine geçiriyorlardı. Mezalim şeklinde cereyan eden tehcirin bu hâli alması Almanları dahi rahatsız ediyordu. Yapılan tehcirler nüfus mübadelesi değildi. İngiliz sosyal tarihçi David Gaunt'un belirttiği gibi bu tehcirlerin amacı özgül bir nüfusu tamamen özgül bir alandan çıkarmaktı. Hızla yapılması istendiğinden gözdağı, şiddet ve zulüm unsuru artıyordu. Yeniden iskân gibi bir amaç taşınmadığından tehcir edilen nüfusun nereye gittiği ya da fiziken yaşayıp yaşayamayacağı, yönetimi de orduyu da ilgilendirmiyordu. Ermenilerin sahip olduğu gelişmiş derecedeki kültür ve uygarlık onlara yapılan bu mezalimi dünyanın gözünde çok daha korkunç hâle getirmişti. Talat Paşa yanılığında son noktayı şöyle koyuyordu; "Artık Ermeni sorunu diye bir şey yok."

Yukarıda belirtilenler kuşkusuz yaşananların kapsamını, boyutunu, ağırlığını ifade edemez. Bu mezalim ve katliamlar Avrupa ve ABD gazetelerinde düzenli olarak yayımlandığı gibi Osmanlı İmparatorluğu'nun müttefikleri olan Almanya ve Avusturya dâhil İngiltere ve ABD'nin resmî belgeleriyle, Osmanlı Divan-ı Harbi'nin tutanaklarıyla, diplomat ve misyonerlerin anlatımıyla, komisyon raporlarıyla, hayatta kalanların anlatımıyla ortaya çıkmıştır. İster Ermenilerden bazı unsurların hak talepleriyle ayaklanmaları, ister dış güçlerle harekete geçirilmeleri olsun hiçbir gerekçe bu insanlık trajedisini meşrulaştıramaz. Yaşananları hukuki ve teknik bir kavram olan soykırım üzerinden tartışmak yanıltıcıdır. Yaşananlar teknik bir kavrama sığmaz ve bunun içinden ifade edilemez. Mezalim ve katliam insanîyetle bağdaşmaz. İnsanlığın vicdanında mahkum olmak, soykırımla yargılanmaktan daha haysiyet kırıcıdır. Hakikatleri gizleme ve inkâr üzerine kurulan bir düzen devleti ve toplumu hastalandırır ve çürütür.

İttihat ve Terakkiileri gelenlerinin ve bunlara bağlı kadroların, çetelerin ve çapulcuların eylemlerini sahiplenmek ve savunmak insani ve ahlaki bir tavır değildir. Türkiye, yaşatılan

mezalim ve katliamları kabul ettiğini ve bundan dolayı toplum ve devlet olarak en yüksek insani değerler olan hakikat, adalet ve insaniyeti savunduğunu, geçmişte bunu yapanların zihniyet ve eylemlerini mahkûm ettiğini bütün dünyaya duyurmalıdır. Bu yapıldıktan sonra Diaspora'da yaşayan tüm Ermenilere yurttaşlık daveti yapılmalı ve kendilerine T.C. yurttaşlığı verilmelidir. Bu Diaspora Ermenilerinin, atalarının binlerce yıl yaşadığı, mallarını, mülklerini, anılarını ve tarihlerini baskı sonucu bıraktıkları coğrafyaya dönüşleriyle birlikte öfkeye dönüşen acılarını azaltacaktır. Ermenistan sınırı hiçbir koşul öne sürülmeden açılmalıdır. Türkiye, Ermenilerin acılarını azaltırken kendi korku, kompleks ve kaygılarından da kurtularak özgürleşecektir.

Kaynak: [Taraf](#)